

ዳኞች፡- ተገኔ ጌታነህ

ዳኝ መላኩ

ተሻገር ገ/ስላሴ

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድማ

አመልካቾች፡- 1. የየካ ክፍለ ከተማ አስተዳደር - ነገረ ፈጅ ፍፁም ካሣዬ ቀረቡ

2. ወ/ሮ አልማዝ ተረፈ አልቀረቡም

ተጠሪ፡- ወ/ሮ ሕድአት ፍስሀዕዬን ከጠበቃ አቶ ሚሊዬን አበራ ጋር ቀረቡ

አንደኛ አመልካች በሰበር መዝገብ ቁጥር 55238 ባቀረበው የሰበር አቤቱታ ላይ የተደረገውን ክርክርና ሁለተኛ አመልካች በመዝገብ ቁጥር 55153 ባቀረቡት የሰበር አቤቱታ ላይ የተደረገውን ክርክር በፍታብሔር ሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 11/5/ መሠረት በማጣመር መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

አመልካቾች በተናጠል ባቀረቡት የሰበር አቤቱታ የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት በሰበር መዝገብ ቁጥር 29861 የአሁን ተጠሪ አመልካች የአሁን አመልካቾች ተጠሪዎች ሆነው ያቀረቡትን ክርክር መርምሮ ጉዳዩን የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት እንደገና አይቶ እንዲወሰን ጥር 14 ቀን 2001 ዓ.ም በሰጠው ውሳኔ መሠረት የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የግራቀኞችንን ክርክር በመስማት ህዳር 24 ቀን 2002ዓ.ም የሰጠው ውሳኔና የከፍተኛ ፍርድ ቤት ጉዳዩን በይግባኝ አይቶ መጋቢት 28 ቀን 2002ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ እንዲታረምልን በማለት አመልክተዋል።

የክርክሩ መነሻ የአሁን ተጠሪ ለፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ግንቦት 22 ቀን 1994 ዓ.ም ያቀረቡት የክስ ማመልከቻ ነው። ተጠሪ በሥር ፍርድ ቤት በተከላኸነት ቀርበው ሁለተኛ አመልካች አዲስ አበባ ከተማ ወረዳ 16 ቀበሌ 03 የቤት ቁጥር 314 የሚገኘውን ቤቱን ከታህሣሥ 23 ቀን 1991ዓ.ም ጀምሮ በየወሩ ብር 3,000/ሦስት ሺ ብር/ ኪራይ ለመክፈል ተስማምተው ተከራይተውታል። በውላችን መሠረት ያልከፈሉኝ ብር 117,000 /አንድ መቶ አሥራ ሰባት ሺ ብር/ የቤት ኪራይ ያሰባቸው ስለሆነ እንዲከፍሉ ይወሰንልኝ።

አንደኛው አመልካች ህግና መመሪያ ሳይከተል ቁጥሩ ከፍ ብሎ የተጠቀሰውን ቤት ለሁለተኛ አመልካች ነሐሴ 28 ቀን 1993 ዓ.ም በተፃፈ የሽያጭ ውል ሸጧል። አመልካቾች በአንድነትና በነጠላ

ከነሐሴ 28 ቀን 1993 ዓ.ም ጀምሮ ያለውን የቤቱን ኪራይ እንዲከፍሉና ቤቱንም ለቅቀው እንዲያስረክቡኝ በማለት ያቀረቡት ክስ ነው። አንደኛ አመልካች ቤቱን ለሁለተኛ አመልካች የሸጠው ቤቱ የኤርትራዊያን ንብረት መሆኑ በወቅቱ በተቋቋመው አጣሪ ኮሚቴ ተጣርቶ ስለቀረበለት መሆኑን ገልጾ የተጠሪ ክስ ተገቢ አይደለም የሚል ክርክር አቅርቧል። ሁለተኛ አመልካችም መንግስት ባወጣው የጨረታ ማስታወቂያ መሠረት በህጋዊ መንገድ የገዛሁ በመሆኑ የሽያጭ ውሉ የሚፈርስበትም ሆነ ቤቱን የምለቅበት ምክንያት የለም። የቤት ኪራይ ለተጠሪ ወኪል ከፍያለሁ የሚል ይዘት ያለው ክርክር አቅርቦዋል።

የሥር ፍርድ ቤት አንደኛ አመልካች ለሁለተኛ አመልካች የተጠሪን ንብረት የሸጠው ከህግ ውጭ ነው። ስለዚህ ቤቱን ለሁለተኛ ተጠሪ ያስረክቡ። የቤት ኪራይ ከነሐሴ 28 ቀን 1993 ዓ.ም ጀምሮ ያለውን በአንድነትና በነጠላ አመልካቾች ለተጠሪ እንዲከፍሉ በማለት በመዝገብ ቁጥር 07632 ታህሣሥ 28 ቀን 97 ዓ.ም ውሳኔ ሰጥቷል። አመልካቾች ይግባኝ ለከፍተኛው ፍርድ ቤት አቅርበው የከፍተኛ ፍርድ ቤት የግራ ቀኙን ክርክር ከሰማ በኋላ ተጠሪ በአመልካቾች ላይ ክስ ለማቅረብ የሚያስችላቸው መብትና ጥቅም የላቸውም በማለት የሥር ፍርድ ቤት የሰጠውን ውሳኔ በይግባኝ መዝገብ ቁጥር 36844 ሀምሌ 12 ቀን 1998 ዓ.ም በሰጠው ውሳኔ ሽሮታል። ተጠሪ በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ይግባኝ ለፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት አቅርበው የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ችሎት የተጠሪን ይግባኝ በፍታብሔር ሥነ ሥርዓት ህግ ቁጥር 337 መሠረት በመዝገብ ቁጥር 26905 የካቲት 2 ቀን 1999 ዓ.ም በሰጠው ትዕዛዝ ስርዞታል። ተጠሪ በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት የሰበር አቤቱታ ለፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት አቅርበው የሰበር ችሎቱ የግራቀኙን ክርክር ከሰማ በኋላ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤትና የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰጡትን ውሳኔ በመሻር የፌዴራል የመጀመሪያ ፍርድ ቤት ተጠሪ በመዝገብ ቁጥር 79183 አለ የሚሉትን የሚስትነትና የልጆቻቸውን የወራሽነት ማስረጃ በማስቀረብና ተገቢውን በመፈፀም እንደዚሁም ተገቢነት አላቸው የሚላቸውን ማስረጃዎች ሁሉ በማስቀረብ በግራ ቀኙ የመከራከሪያ ነጥቦች ላይ ውሳኔ እንዲሰጥበት በፍታብሔር ሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 343/1/ መሠረት በሰበር መዝገብ ቁጥር 29861 ጥር 14 ቀን 2001 ውሳኔ ሰጥቷል። ተጠሪ የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት ጥር 14 ቀን 2001ዓ.ም በሰጠው ውሳኔ መሠረት ጉዳዩን በማንቀሳቀሥ አጣርቶ እንዲወሰንላቸው የካቲት 16 ቀን 2001 ዓ.ም ባቀረቡት የሰበር አቤቱታ መሠረት መዝገቡን በማንቀሳቀሥ ሊቀርቡ ይገባቸዋል የሚላቸውን ማስረጃዎች በማስቀረብ 24-3-2002 ዓ.ም ውሳኔ ሰጥቷል። የሥር ፍርድ ቤት ተጠሪ ክስ በቀረበበት ጉዳይ ላይ ለመክሰስ የሚያስችል መብት አላቸው ወይስ የላቸውም; አመልካቾች ክስ የቀረበበትን ቤት ለተጠሪ ሊያስረክቡ ይገባል ወይስ አይገባም; ተጠሪ ክስ ያቀረቡበትን የኪራይ ገንዘብ በይርጋ ይታገዳል ወይስ አይታገድም; አመልካቾች ተጠሪ የጠየቁትን የቤት ኪራይ የመክፈል ሀላፊነት አለባቸው ወይስ የላባቸውም; የሚሉትን ጭብጦች መሥርቷል።

ክርክር የተነሳበት ቤት በብርጋዴር ጄኔራል ገብረአብ ወልዳይ ስም የተመዘገበ ነው። ተጠሪ የሚች ብርጋዴር ጄኔራል ገብረአብ ወልዳይ ሚስት መሆናቸው በሥር ፍይል መዝገብ ቁጥር 79/83 ተረጋግጦ በፍርድ ተወስኗል። የቤቱ ስም ሀብት በብርጋዴር ጄኔራል ገብረአብ ወልዳይ ስም የተመዘገበ ቢሆንም ተጠሪ ቤቱን በጋብቻ ያፈሩት የጋራ ሀብታቸው በመሆኑ ክስ የማቅረብ መብት አላቸው። ከዚህ በተጨማሪ ተጠሪ በትውልድ ኢትዮጵያዊ የሆኑ የውጭ አገር ዜጋ መሆናቸውን የሚያረጋግጥ ሥልጣን ባለው የመንግስት አካል የተሰጣቸው በመሆኑ በአዋጅ ቁጥር 470/94 አንቀፅ 5/4/ መሠረት ክስ ማቅረብ ይችላሉ በማለት ወስኗል። ሁለተኛውን ጭብጥ በተመለከተ አንደኛ

አመልካች ቤቱን ለሁለተኛ አመልካች የሸጥኩት የክልል 14 መስተዳድር ጽ/ቤት መጋቢት 15 ቀን 1992ዓ.ም በቁጥር አመ/አአ 73/6/53 በባፈው ደብዳቤና ባወጣው መመሪያ መሠረት ነው በማለት የሚከራከር ቢሆንም መመሪያው በወቅቱ በመንግስት ውሳኔ ከአገር እንዲወጡ የተደረጉት ኤርትራዊያን ንብረት በጨረታ የሚሸጥበትን ሁኔታ የሚመለከት ነው። ብርጋዶር ጄኔራል ገብረአብ ወልዳይ ከዚህ ዓለም በሞት የተለዩት ግንቦት 23 ቀን 1983 ዓ.ም መሆኑና በኢትዮጵያ ውስጥ የተቀበሩ መሆኑ ተረጋግጧል። ብ/ር ጄኔራሉ የኢትዮጵያ መንግስት ከፍተኛ ወታደራዊ ባለሥልጣን የነበሩና ተጠሪ አሁንም ከኢትዮጵያ መንግስት ጠረታ በሚች ስም እየተቀበሉ መሆናቸው ተገልጿል። የቤቱ ባለንብረት ኢትዮጵያዊ ሆነው እያለ በተሣሣተ መረጃ አንደኛ አመልካች ቤቱ የኤርትራዊና በመንግስት ውሳኔ ከአገር እንዲወጡ የተደረጉ ሰው ንብረት እንደሆነ በመቁጠር ለሁለተኛው አመልካች የፈፀመው ሽያጭ ፈራሽ ነው።

ስለዚህ አመልካቾች ቤቱን ለተጠሪ የማስረከብ ግዴታና ሀላፊነት አለባቸው በማለት ወስኗል። ሦስተኛውን ጭብጥ በተመለከተ የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰበር ችሎት በመዝገብ ቁጥር 17068 በሰጠው አስገዳጅ የህግ ትርጉም መሠረት ሁለተኛ አመልካች ከመጋቢት 20 ቀን 1992 በፊት የነበረውን የቤት ኪራይ በፍታብሔር ህግ ቁጥር 2024 መሠረት እንደተከፈለ የሚገመት በመሆኑ ሁለተኛ አመልካች ከመጋቢት 20 ቀን 1992 ዓ.ም እስከ ነሐሴ 26 ቀን 1993 ዓ.ም ያሉትን አሥራ ስምንት ወራት ኪራይ ብቻ በብር 3,000 ተሰርቶ ብር 54,000 ሊከፍሉ ይገባል በማለት ወስኗል። አራተኛውን ጭብጥ በተመለከተ ከነሐሴ 28 ቀን 1993ዓ.ም ጀምሮ ሁለተኛ ተጠሪ ቤቱን የያዙት በሽያጭ ውል በመሆኑ ለተጠሪ ኪራይ የመክፈል ሀላፊነት የለባቸውም በማለት ውሳኔ ሰጥቷል።

አንደኛ አመልካች በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ለፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የይግባኝ ቅሬታውን አቅርቧል። የከፍተኛው ፍርድ ቤት ይግባኙን የሚጣራ ፍሬ ነጥብ የለውም በማለት በመዝገብ ቁጥር 89888 መጋቢት 28 ቀን 2002 በፍታብሔር ሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 337 ሠርሟል። ሁለተኛ አመልካች በበኩላቸው ይግባኝ ለከፍተኛ ፍርድ ቤት አቅርበዋል። የከፍተኛው ፍርድ ቤት ይግባኙ የሚጣራ ነጥብ የለውም በማለት በመዝገብ ቁጥር 88806 መጋቢት 28 ቀን 2002 ዓ.ም በፍታብሔር ሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 337 መሠረት ሰርዟል።

አንደኛው አመልካች የሥር ፍርድ ቤት የሰጠውን ውሳኔና የከፍተኛው ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 89888 የሰጡት ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት አለበት። ቤቱን ለሁለተኛ አመልካች የሸጥነው መንግስት የኤርትራዊያን ንብረት እንዲሸጥ ባወጣው መመሪያ መሠረት ነው። ተጠሪ ሽያጩ ሲከናወን ኢትዮጵያዊ የነበሩ መሆኑን አላስረዱም። ተጠሪ ኢትዮጵያዊ ባለመሆናቸው በባንክ የተቀመጠውን ገንዘብ ከሚጠይቁ በስተቀር የቤት ሽያጩ ውሉ እንዲፈርስ መጠይቅ አይችሉም። የሥር ፍርድ ቤት በወቅቱ ያልወጣውን አዋጅ ቁጥር 270/94 በመጥቀስ መወሰኑ የህግ ስህተት አለበት በማለት ሚያዝያ 18 ቀን 2002 ዓ.ም ፅፎ ባቀረበው የሰበር አቤቱታ የተከራከረ ሲሆን ሁለተኛ አመልካች በበኩላቸው የሥር ፍርድ ቤት የሰጠው ውሳኔና ከፍተኛ ፍርድ ቤት በይግባኝ መዝገብ ቁጥር 88806 የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት አለበት። ተጠሪ የሚች ብ/ር ጄኔራል ገብረአብ ሚስት ቢሆኑም ኤርትራዊ ዜግነት ያልያዙ እንደነበሩ ባላሥረዱበት ሁኔታ መንግስት ባወጣው መመሪያ መሠረት የገዛሁትን ቤት እንዳስረክብ መወሰኑ የህግ ስህተት ያለበት ነው። የቤቱ ስመ ሀብት በገዥ በሁለተኛ አመልካች ስም የተዛወረና ውሉ የተፈፀመ በመሆኑ ውሉ ፈራሽ ነው መባሉ ተገቢ አይደለም። ተጠሪ ኢትዮጵያዊ ስለመሆናቸው ያቀረቡት ማስረጃ የለም።

ቤቱን ከገዛው በኋላ ከብር 500,000 በላይ ወጭ በማድረግ የግንባታ ሥራ አከናውኛለሁ። የሥር ፍርድ ቤት የሰበር ችሎቱን ትዕዛዝ በመከተል አጣርቶ አልወሰነም። የውጭ ዜጋ ንብረቱን ለኢትዮጵያዊ እንዲያስተላለፍ ማስገደድ እንደሚችሉ በፍታብሔር ህግ ቁጥር 390 እና በፍታብሔር ህግ ቁጥር 391 የተደነገገ በመሆኑ አንደኛ አመልካች ቤቱን ለእኔ ለመሸጥ ሥልጣን አለው ስለዚህ የበታች ፍርድ ቤቶች ውሳኔ በመሻር የተፈፀመውን የህግ ስህተት እንዲያርሙልኝ በማለት ከዚህ መዝገብ ጋር በተጣመረው በሰበር መዝገብ ቁጥር 55153 ሚያዚያ 8 ቀን 2002ዓ/ም ፅፈው ባቀረቡት የሰበር አቤቱታ አመልክተዋል።

ተጠሪ አመልካቾች በተናጥል ባቀረቡት መልስ ቤቱ የሚች ብ/ር ጄኔራል ገብረአብ ወልዳይ ቤት ነው። ሚች የኢትዮጵያ የጦር መኮንንና ኢትዮጵያዊ ናቸው። መንግስት የጡረታ አበል እየከፈለኝ መሆኑን በቂ ማስረጃ አቅርቧል። እኔም የሚች ሚስት መሆኔን በማስረጃ ተረጋግጧል። አመልካቾች የኤርትራዊ ንብረት ነው ከሚሉት ውጭ ቤቱ በመንግስት ውሳኔ ከአገር የተባረሩ ኤርትራዊ ንብረት መሆኑን የሚያረጋግጥ ማስረጃ አላቀረቡም። ስለሆነም አንደኛ አመልካች ለሁለተኛ አመልካች ቤቱን ለመሸጥ የሚያስችል ምክንያትና ሥልጣን ሳይኖረው ሚች ብ/ር ጄኔራል ገብረአብ ወልዳይ በመንግስት ውሳኔ ከአገር የተባረሩ ኤርትራዊ ናቸው በሚል ምክንያት ቤቱን መሸጡ የተረጋገጠ ስለሆነ ሽያጩ እንዲፈርስ የተሰጠው ውሳኔ መሠታዊ የህግ ስህተት የለበትም በማለት ሰኔ 16 ቀን 2002 ዓ.ም የተፃፈ መልስ አቅርበዋል። አመልካቾች በተናጠል የመልስ መልስ አቅርበዋል።

አመልካቾችና ተጠሪ ከዚህ በፊት ያደረጉት ክርክር ያለፈበት ሂደትና ጉዳዩ የተመለሰለት የሥር ፍርድ ቤትና ይግባኝ ሰሚው ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጡት ውሳኔና ግራቀኝ በተጣመሩት መዝገቦች በሰበር ያቀረቡት ክርክር ይዘት ከላይ በአጭሩ የተገለፀው ሲሆን እኛም ጉዳዩን መርምረናል። ጉዳዩን እንደመረመርነው የበታች ፍርድ ቤቶች አንደኛ አመልካች በቀድሞው ወረዳ 16 ቀበሌ 03 የቤት ቁጥር 314 ለሁለተኛ አመልካች ለመሸጥ ያደረገው ውል ፈራሽ ነው በማለት የሰጡት ውሳኔ በአግባቡ ነው ወይስ አይደለም; የሚለው ጭብጥ መታየት ያለበት ሆኖ አግኝተነዋል።

የክርክሩ መነሻ የሆነው የቤት ቁጥር 314 አንደኛ አመልካች ነሐሴ 28 ቀን 1993 ዓ.ም በተደረገ የሽያጭ ውል ለመሸጥ ህጋዊ መሠረት ያደረገው የክልል 14 መስተዳድር ጽ/ቤት መጋቢት 15 ቀን 19992ዓ.ም በቁጥር አመ/አስ 73/6/53 ያፃፈውን ደብዳቤና በመንግስት ከአገር እንዲወጡ የተደረጉ ኤርትራዊያን ንብረት ስለሚሸጥበት ሁኔታ የወጣውን መመሪያ ነው። መመሪያው አስተዳደሩ በመንግስት ውሳኔ ከአገር እንዲወጡ የተደረጉ ኤርትራዊያን ንብረት እንዲሸጥ ሥልጣን የሚሰጥ ነው። አንደኛ አመልካች ተጠሪ የሚከራከሩበትን ቤት ለሁለተኛ አመልካች የሸጠው ቤቱ በስማቸው የተመዘገበው አቶ ገብረአብ ወልዳዊ ከአገር የተባረሩ ኤርትራዊ ናቸው በማለት እንደሆነ በሥር ፍርድ ቤት አንደኛ አመልካች በማስረጃነት ያቀረበው ሰነድ ጭምር ተረጋግጧል።

አንደኛ አመልካች ከአገር የተባረሩ ኤርትራዊ ናቸው በማለት ቃለ ጉባኤ ይዞ ንብረታቸው እንዲሸጥ የወሰነባቸው ብርጋዴል ጄኔራል ገብረአብ ወልዳዊ ኤትራራዊ ዜግነት የሌላቸው ኢትዮጵያዊ የጦር መኮንን እንደነበሩና ግንባት 23 ቀን 1983 ከዚህ ዓለም በሞት የተለዩ መሆኑን ፍሬ ጉዳይ የማጣራትና ማስረጃ የመመዘን ሥልጣን ባላቸው የበታች ፍርድ ቤቶች ተረጋግጧል። ይህም አንደኛ አመልካች በህግ ከተሰጠው ሥልጣን ውጭ ከሁለተኛ አመልካች ጋር የቤት ሽያጭ ውል ያደረገ መሆኑን የሚያሳይ ነው።

በሌላ በኩል ተጠሪ የሚች ብርጋዴር ጄኔራል ገብረአብ ወልዳይ ሚስት መሆናቸውንና የኢትዮጵያ መንግስት የጡረታ አበል እስካሁን ድረስ የሚከፍላቸው መሆኑ በቦታች ፍርድ ቤቶች ተረጋግጧል። ተጠሪ በመንግስት ውሣኔ ከአገር የተባረሩ ኤርትራዊ መሆናቸውን አመልካች ለቦታች ፍርድ ቤቶች ያቀረቡት ማስረጃ የለም። በአንጻሩ ተጠሪ በትውልድ ኢትዮጵያዊ የሆኑ የሌላ አገር ዜግነት ያላቸው መሆኑን የሚያስረዳ በውጭ ጉዳይ ሚኒስትር የመታወቂያ ካርድ የተሰጣቸው መሆኑን ለሥር ፍርድ ቤት ማስረጃ አቅርቦታል። “የኢትዮጵያ ተወላጅ የሆነ የውጭ ዜጋ” የሚል መታወቂያ የሚሰጠው አንድ ሰው በአዋጅ ቁጥር 270/1994 አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 2ን ለሚያሟላ የውጭ አገር ዜጋ መሆኑ በደንብ ቁጥር 101/96 አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 1 ይደንግጋል። የኢትዮጵያን ዜግነት በመተው የኤርትራን ዜግነት መርጦ የያዘ ሰው “የኢትዮጵያ ተወላጅ የሆነ የውጭ ዜጋ” የሚለውን ትርጉም የማይሸፍን ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 270/94 አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 1 በግልጽ ተደንግጋል። ተጠሪ “የኢትዮጵያ ተወላጅ የሆኑ የውጭ ዜጋ” መሆናቸውን የሚያረጋግጥ የመታወቂያ ካርድ ከኢ.ፌ.ዲ.ሪ ውጭ ጉዳይ ሚኒስትር የተሰጣቸው መሆኑን ያረጋገጡ በመሆኑ የኢትዮጵያን ዜግነት በመተው የኤርትራ ዜግነት መርጠው ይዘው ያልነበረ ስለመሆኑ የሚያሳይ ነው። ስለሆነም አንደኛ አመልካች በህግ ከተሰጠው ሥልጣን ውጭ ንብረትነቱ የኢትዮጵያዊው ብርጋዴር ጄኔራል ገብረአብ ወልዳይና የኢትዮጵያ ተወላጅ የሆኑት የተጠሪን ንብረት ለሁለተኛ አመልካች ለመሸጥ ነሐሴ 28 ቀን 1993 ዓ.ም ያደረገው የሽያጭ ውል ፈራሽና ህጋዊ ውጤት የሌለው ነው በማለት የቦታች ፍርድ ቤቶች የሰጡት ውሣኔ ህገ መንግስቱ ለግል ንብረት ባለቤትነት በአንቀጽ 40/1/ የሰጠውን ጥበቃና ዋስትና መሠረት ያደረገና የህግ ስህተት የሌለበት ነው።

የሥር ፍርድ ቤት ሁለተኛ አመልካች ቤቱን ከመግዛታቸው በፊት ያሉትን አስራስምንት ወራት የቤት ኪራይ ሁለተኛ አመልካች ለተጠሪ እንዲከፍሉ የሰጠው ውሣኔም በሁለተኛ አመልካችና በተጠሪ መካከል የተደረገውን የኪራይ ውል መሠረት ያደረገና የህግ ስህተት የሌለበት ሆኖ አግኝተነዋል። አንደኛ አመልካች በዚህ መዝገብ የሸጠውና ክርክር ያቀረበበት ኢትዮጵያዊ ዜግነት የነበራቸውን ብርጋዴል ጄኔራል ገብረአብ ወልዳይንና የኢትዮጵያ ተወላጅ የሆኑትን የተጠሪን የጋራ ሀብት መሆኑ ስለተረጋገጠ ይህ የሰበር ችሎት በመዝገብ ቁጥር 17986 አከራክሮ ውሣኔ ከሰጠበት ጉዳይ ጋር ተመሳሳይነት የሌለው ሆኖ አግኝተነዋል። ስለሆነም በሰበር መዝገብ ቁጥር 17986 የተደረገው ክርክርም ሆነ የሰበር ችሎቱ የሰጠው ውሣኔ ለዚህ ጉዳይ አግባብነት የሌለው በመሆኑ ይህንን መዝገብ በመጥቀስ ያቀረበው ክርክር ተገቢ ሆኖ አላገኘውም።

ከላይ በዝርዝር በገለፅናቸው ምክንያቶች የሥር ፍርድ ቤት አንደኛ አመልካችና ሁለተኛ አመልካች ነሐሴ 28 ቀን 1993ዓ.ም ያደረጉት የቤት ሽያጭ ውል ፈራሽ በመሆኑ አመልካቾች ቤቱን ለተጠሪ እንዲያስረክቡ በማለት የሰጠውን ውሣኔ የከፍተኛው ፍርድ ቤት ማፅናቱ መሠረታዊ የህግ ስህተት የሌለበት ሆኖ አግኝተነዋል።

ሁለተኛ አመልካች ቤቱን ከገዛሁ በኋላ ከብር 500,000/አምስት መቶ ሺ ብር/ በላይ ወጭ በማድረግ የግንባታ ሥራ አከናውኛለሁ በማለት በሰበር አቤቱታቸው ቅሬታ አቅርቦታል። ሁለተኛ አመልካች ቤቱን ከተረከቡ በኋላ ያደረጉት ግንባታ ስለመኖሩ በሥር ፍርድ ቤት አንስተው ያልተከራከሩ መሆኑን የፌዴራል የመጀመሪያ ፍርድ ቤት የመዝገብ ቁጥር 07632 በማስቀረብ ለመረዳት ችለናል። ሁለተኛ አመልካች በሥር ያልተከራከሩበትን አዲስ ፍሬ ጉዳይ በሰበር ደረጃ ማንሳታቸው በፍታብሔር ሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 329 ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገውን መሠረታዊ መርህ የሚጥስ በመሆኑ አልተቀበልነውም።

በአጠቃላይ የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤትና የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጡት ውሳኔ በመንግስት ውሳኔ ከአገር እንዲወጡ የተደረጉ ኤርትራዊያን ንብረትን ለመሸጥ ያወጣውን መመሪያ ይዘትና የተፈፀሟት ወሰን ያገናዘብና መሠረታዊ የህግ ስህተት የሌለበት ነው በማለት ወስነናል።

ው ሣ ኔ

1. የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 07632 ህዳር 24 ቀን 2002ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ ፀንቷል።
2. የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 88806 እና በመዝገብ ቁጥር 89888 መጋቢት 28 ቀን 2002ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ ፀንቷል።
3. በዚህ ፍርድ ቤት ግራቶች ያወጡትን ወጭና ኪሳራ ለየራሳቸው ይቻሉ።
መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ቅ/መ